

ská komise chápala důležitost svého úkolu, podávají výmluvný obraz tyto číslice:*) Ze všech členů komise ani jeden nesúčastnil se všech 7 zasedání, jeden pouzeúčastnil se šesti zasedání, 5 členů pěti zasedání, 2 členové čtyř, 6 členů tří, 1 člen dvou, 6 členů pokládalo za svou povinnostúčastniti se pouze jednoho zasedání a 4 členové neuznali vůbec kdykoli práci seúčastniti. Z 25 členů pouze 8 členůúčastnilo se víc než polovice všech zasedání. — A jak vypadaly jednotlivé schůze této komise? Schůzí těch bylo celkem 21: z toho na všech schůzích nebyl přítomen ani jeden, ba nejpilnější člen (I)účastnil se pouze 15 schůzí, 1 člen byl ve čtrnácti, 1 na třinácti, 1 na dvanácti, 1 na jedenácti, 2 na devíti, 4 na šesti, 2 na pěti, 2 na třech, 3 na jedné, aby pak se již tam vůbec neukázali, a 4 členové nebyli vůbec nikdy přítomni. Ze všech 25 členů na víc než polovici schůzích bylo přítomno pouze 5 členů. Možno pak mluvit o tom, že by věc tak důležitá, jako jest reforma občanského zákona, byla znalci slovenskými důkladně probrána? Nyní neuznají za vhodné vůbec do schůzí se dostaviti, a až reforma vypracovaná neúměrnou pílí několika stane se zákonem, bude se do nich tlouci, že vytvořili dílo nedokonalé. Difficile est satiram non scribere. dnk.

Dr. Ed. Beneše »Nesnáze demokracie«. (V cyklu přednášek o demokracii, 7. dubna t. r.) Nesnáze demokracie jsou dnes problémem dne. Všude mluví se o krizi demokracie a zároveň o krizi parlamentarismu, což navzájem spolu souvisí. Řešit ony krize znamená nalézt vady dnešního života.

Po stránce filosofické má demokracie své prvky v teoriích moderních filosofů, historiků a politiků na základě rovnosti, bratrství a z nich vyplývající humanity — lidskosti. Rovnost v demokracii znamená rovnost sociální, ale také mravní; v bratrství na mravním podkladě vystává prvek citový. Svoboda, náš nejvyšší statek zahrnuje v sobě nejen práva, ale také povinnosti, respekt jednoho ke druhému. Hesla zapadnou, nejsou-li uvedena v život; je třeba, aby byla aplikována, normována. Tím narazili jsme na autoritu. Žádná vládní forma se neobejde bez autority, ani demokratická; jde však o to, aby se našla autorita bez násilí, všemi uznaná, vzbuzující úctu ne mocí, ale vnitřní vážností. Na otázku, kdo má tvořit onu ideální autoritu, odpovídá řečník: Všichni stejně a společně, pak vládne v duchu demokracie, žádajícím spoluúčast všech. Prakticky uskutečňuje se vláda všech principem zastupitelským, který vyžaduje vysokou a vyspělou mravní a kulturní hodnotu občanů. Zásada zastupitelská naráží na problem vůdců. Demokracie, tof stálá práce, opírající se o vědu, tudíž o pravdu, poctivost a upřímnost; to vyžaduje ovšem veřejné projednávání zákonů, stálý a přímý styk vůdců s lidem a respektování upřímné a objektivní kritiky. InSTITUTE vůdců do jisté míry potírá princip demokracie, však jiným, vhodnějším způsobem tento problem řešiti nelze. Demokracie dovede utvořit autoritu, odpovídající základním jejím požadavkům, moderní demokratický občan žádá autoritu osob, které své postavení a své oprávnění v rozhodování zakládají na věcné znalosti, poctivosti a oddanosti demokracii jakož i důstojnosti a politické schopnosti. Problem demokratické autority je tedy problem výchovy k demokracii a síce jak vůdců, tak i mas.

Dosud jsme na přelomu. Opustili jsme jedno vývojové stadium — absolutism — a do druhého jsme ještě náležitě nevnikli. Demokracie je doposud stálý boj; pracujeme se pozvolna k ní. Vzhledem k počtu nepřátel je to práce těžká, jak velkorysá — tak také i drobná — však plodná. Moderní demokracie rozšiřuje se do všech institucí, zasahá do celého života jak po stránce politické, tak i sociální, hospodářské a kulturní. K ucelení tohoto názoru prospěl velmi mnoho také socialismus, předpokládající radikální zdemokratizování hospodářského života.

Nutno ještě se zmíniti o nepřátelech demokracie: jsou to živly jak

*) Viz Publikácie ministerstva pre sjednotenie zákonov a organizácie správy, II., str. 123.

levé, tak i pravé. Pravý antidemokratismus poukazuje na krise a tvrdí nemožnost důsledné demokracie. K jisté části demokratického zřízení se již sám přiklonil, však demokracii po stránce sociální naprosto nechce uznat, nebo ji odbyvá drobnými ústupky a kompromisy. — Levý antidemokratismus a ultrademokratismus vrcholí v historickém materialismu a třídním boji, což je již samo v rozporu s humanitou. Bolševism vytýká skutečné demokracii nedůslednost a polovičatost. Problém oligarchie vůdců rozřešil systemem rad, což se ovšem v praxi neseťkává s úspěchem, neboť demokracii nelze zaručiti nějakými, byť i sebe demokratičtějšími institucemi. Demokracie je v lidu, je třeba lidí — ne institucí.

Demokracie revolucionisuje mozky a duše methodou evoluční. Nutno ji posuzovati všeobecně jako velký proud politický, sociální a historický, který nelze zadržeti. Naším úkolem je věřit v demokracii, v demokratického člověka, vůdce, v demokratickou autoritu a v této víře společně pracovat!

E. P—ý.

Instalace čtvrtého rektora Masarykovy university konala se teprve ku konci března; tak pozdě proto, poněvadž měla býti zároveň slavnostním otevřením nové — ač zase jen prozatímní — budovy rektorátu, která, třebaž že už se drahnou dobu stavěla, teprve nyní je hotova. Odstupoval rektor **V o n d r á k**, člen profesorského sboru fakulty duchovněné, nejmladší z fakult university. Rektorem letošním jest **J. M. prof. dr. Frant. W e y r**, spolunavrhovatel zákona o zřízení Masarykovy university a první děkan její právnické fakulty. Účastníci uvědomovali si při této instalaci, konané poprvé v historických krocích universitních, kdy na rektorský stolec po druhé zasedl právník — prvním rektorem byl **prof. Engliš** —, že mladá brněnská universita vstupuje do druhého quadriennia svého života.

Významná slavnost dovršena byla skvělou inaugurační řečí nového rektora na thema »Politika a věda o státním právu«. Byla to přednáška vysoké úrovně vědecké, o čemž svědčila už rozsáhlá literatura v ní zmíněná a přece dovedla udržeti účastníky — universitní i mimouniversitní — v napjatém zájmu aktualitou svého thematicu a originalitou myšlenek. Neboť se stavěla proti dosavad běžným a hlavně u nás zcela všeobecně vyznávaným názorům. A přece přesvědčovala jak svou logickou srovnatelností tak i tím, že byla projevem uceleného a důsledného světového názoru. Vystihnuv dosavadní názor o věci, který prohlašuje politiku za umění — a to nejtěžší a nejvyšší, — a současně i za vědu, praví **Weyr**, že politika není ani uměním — pokud toto nechápeme jako prostou dovednost — ani vědou, sc. samostatnou, v systematice věd methologicky oprávněnou. V dosavadním názoru vidí nemírné přeceňování politiky, která je prostě jedním byť důležitým odvětvím lidské činnosti praktické a toto přeceňování je mu zase projevem dnes vševládného kolektivismu. Naproti tomu on, přednášející, hrdě hlásí se k individualismu.

I ve svém rektorském pozdravu akademické mládeži vyzdvihl nastupující rektor myšlenku dnes tak nemoderní a nepraktickou, a přece tak působivou: Proti stálému dovolávání se potřeb života a praxe, která prý si svá práva beztoho vynutí u každého co nejdříve, postavil pro mladé lidi v letech akademického studia postulát idealismu, který dovede studovati pro studium, poznávati pro pravdu a který vedle všedních účelů životních a nad ně stává vyšší hodnoty lidské kultury.

Při této řeči uvědomovala si akademická obec brněnské university, že v jejím čele stojí letos nejen vědec, ale i osobnost. —n—

Reforma studia byla také otázkou na 1. právnickém sjezdu německých právníků v Československu. 19. května 1923. 2. schůze 3. bod. Referentem byl **prof. dr. Ra u c h b e r g**, jemuž korreferentem byl **min. r. dr. L u k s c h**. **R a u c h b e r g** podal velmi podrobně a pečlivě vypracovaný referát, v němž zdůraznil, že niveau celkového studia právnického značně upadlo a že nápravu je nutno hledati v radikální reformě. Přesto seznáme z jeho vývodů, že nejde tu o převrat, nýbrž opět jen o reformu, obmezující se na přesun počtu semestrů, úpravy zkoušek, doktorátu, zavedení povinných cvičení a pod. Nežádá si prodloužení studia přes 4 se-